

PAKİSTAN'DA ORDU- SİYASET- YARGI DENKLEMİ VE DIŞ POLİTİKAYA YANSIMALARI

Gökçen OĞAN

Blog No: 7
22.01.2012

Pakistan hem iç hem de dış politikada sıkıntılı günler yaşıyor. Bir yandan Afganistan sorunu nedeniyle en yakın dış politika partnerlerinden biri olan ABD ile ilişkilerin çıkmaza girmesi ülkenin dış politikada en önemli sorununu oluşturuyor. İç politika gündeminin ise dış politik sorunlara oranla çok daha karmaşık ve köklü konulara odaklandığını söylemek mümkün. Ordu- siyaset ve yargı hattında yaşanan gelişmeler Pakistanda iç ve dış dengeleri değiştirebilecek sonuçlar doğurabilecek nitelikte. Ordu- Siyaset- Yargı İlişkileri Pakistanda yaşanan temel sorunun güvenlik, adalet ve demokrasiyi temsil ettiği iddiasında olan taraflar arasında yaşanan güç mücadelesi olduğunu görmek mümkün. Tarihinde bu üç güçlü yapının yetki alanlarına müdahalelerinin hatta birbirinin yetki alanına tecavüzlerinin pek çok örneğine şahit olduğumuz Pakistanda aynı sancıların yaşandığı ifade edilebilir. Pakistanda en güçlü kurumların başında gelen ordunun siyaseti sivillerin eline bırakamayacak kadar önemli bir iş olarak gördüğüne dair güçlü iddialar mevcut. Daha önce sivil siyasetçilerin politikalarını hatta kişisel menfaat sağladıkları iddialarını yönetime el koymak için meşru altyapı olarak gören Pakistan ordusunun yeni bir darbe girişiminde bulanabileceği iddiası son dönemde gündemin en önemli başlıklarından birisi. Cumhurbaşkanının Savunma Bakanını görevden alması sonrasında ABDden darbe ihtimaline karşı yardım istendiği iddiası Pakistan ordusu içerisinde ciddi tepkilerin ortaya çıkmasına neden oldu. Başbakan Gilaninin orduyu anayasaya aykırı davranmakla itham etmesi ise iplerin kopma noktasına geldiğinin göstergesi olarak değerlendirilebilir. Pakistan Genelkurmay başkanı Kayaninin askerin siyasete karışmaması yönündeki tutumunu sürdürüp sürdüremeyeceği ise bu açıdan büyük önem taşımakta. Pakistanda Cumhurbaşkanı Zerdari ve Başbakan Gilani başta olmak iktidarın bir başka cephesi ise yargı kanadı. Yargıya itaatsizlik suçu işlediği iddiasıyla Pakistan Başbakanı Yusuf Rıza Gilani bugün Yüksek Mahkemenin önüne çıkarak ifade veren üçüncü Pakistan

Başbakanı oldu. Yüksek mahkeme kararlarını uygulamayarak mahkemeye karşı tavır takındığı iddia edilen Başbakan mahkemede Cumhurbaşkanı Asıf Ali Zerdari hakkında açılacak yolsuzluk davalarına engel olmasına ilişkin savunmasını yaptı. Aslında ülkede yargının organize bir şekilde iktidara muhalefetinin ilk örneği Pakistanın eski Devlet Başkanı Pervez Müşerref döneminde yaşanmıştı. 1999 yılında Navaz Şerif'i askerî bir darbe ile deviren ve 2001 yılında cumhurbaşkanlığına seçilen Müşerref, sonrasında yapılan iki seçimden de görevini sürdürmek için galip çıktı. Devlet başkanlığı görev süresinin dolması üzerine düzenlenen son seçimde çıkan tartışmalar ve Müşerref'in siyasi manevraları, kritik sürecin başlamasına sebep oldu. Müşerref'in anayasaya göre ordu mensubuyken cumhurbaşkanı olamayacağını öne süren muhalefet, konuyu Yüksek Mahkeme'ye taşıdı. Müşerref'in, bu konudaki itirazları inceleyen Yüksek Mahkeme'nin kendisi aleyhinde olması beklenen hükmü öncesinde, olağanüstü hal ilan ederek mahkeme yargıçlarını görevden alması büyük tepki ile karşılandı. Bu süreç, siyasi muhalefete ek olarak yargı organlarının da Müşerref'e karşı adeta bir muhalefet partisi gibi cephe almalarına ve demokratik sürecin önündeki en önemli engelin bizzat devlet başkanı olduğuna dair algının güçlenmesine neden olmuştu. Söz konusu dönemde yargı mensuplarının bir bütün olarak aldıkları tavır Müşerrefin iktidarını sallayan en önemli unsurlardan birisi olarak değerlendirilebilir. Bugün de yargı- Müşerref arasında yaşanan gerilimin bir başka versiyonu yaşanıyor. Zira Yüksek Mahkemenin Cumhurbaşkanının da aralarında bulunduğu pek çok üst düzey yetkili ile ilgili yolsuzluk iddialarının peşini bırakmaması siyaset-yargı gerilimini tırmandırıyor. Müşerref döneminde etkili bir muhalefet yapan yargının Asıf Ali Zerdari ve Yusuf Rıza Gilaniyi sıkıştırmaya devam etmesi yüksek bir ihtimal olarak görülebilir. ABD ve Afganistanla İlişkiler Pakistanın Afganistan ile paylaştığı sınır aslında iki ülkenin kaderini de birbirine bağımlı hale getiriyor. Afganistanda yaşanan bir gelişme doğrudan Pakistanı etkileyebildiği gibi, Pakistanın herhangi bir hamlesi Afganistanda güvenliği, iç ve dış siyaseti doğrudan etkileyebilecek sonuçlar doğurabiliyor. İki ülkenin bu iç içe geçmiş kompleks yapısı Pakistanın üçüncü ülkelerle ilişkilerinin son dönemde en önemli belirleyicisi durumunda. Son dönemde Pakistan ve ABD arasında yaşanan gerilimin doğrudan Talibanla mücadele konusunda yaşananlarla alakalı olması bu durumun en belirgin kanıtı niteliğinde. Pakistanın Afganistan operasyonuna yeterince destek vermediği aksine Pakistan devleti içerisinde bazı grupların Talibana destek verdiği iddiaları Washington- İslamabad arasında Afganistan operasyonunun başından beri gerilimi canlı tutuyor. Pakistanın Afganistan sınırındaki geçişleri ve Veziristan bölgesinde psikolojik ve lojistik Taliban desteğini engelleyememesi ABDnin Pakistan üzerindeki baskılarının meşru temelini oluşturuyor. Bu baskı Pakistan ordusu başta olmak üzere devletin çeşitli organlarında ve halk üzerinde ciddi rahatsızlık yaratıyor. ABDnin Pakistan topraklarında tek başına yürüttüğü operasyonlardan duyulan rahatsızlık son olarak NATO'nun, Afganistan sınırındaki Pakistan karakolunu "yanlışlıkla" vurarak 24 Pakistan askerini öldürmesi krizin doruk noktasına ulaşmasına sebep oldu. Sert açıklama ve suçlamalarla yetinmeyen İslamabad eylemleri ile de ABD ve NATO ile ilişkilerin kopma noktasına geldiğini gösterdi. Zira ABD ülkenin güneybatısındaki Belucistan eyaletinde bulunan askeri üssünü boşaltmak zorunda kaldı. Ülkesinden Afganistana ikmal kapılarını NATOya kapatan Pakistana cevap Temsilciler Meclisinden geldi. ABD Temsilciler Meclisi Pakistan için daha önce kararlaştırılan 700 milyon Dolar yardımı dondurdu. İki ülke arasında terörle mücadele kapsamında ilişkileri minimum seviyeye indiren süreçte son

olarak Pakistan Dışişleri Bakanlığı, ABD'nin özel temsilcisi Marc Grossman'ın İslamabad'a ziyaret teklifini reddetti. Krizin bu aşamalar ulaşmasının ardından yumuşama sürecine girmesi kaçınılmaz görünüyor. Zira hem Pakistan hem de ABD birbiri açısından vazgeçilmez unsur olduğunun bilincinde politikalar geliştirmek zorundalar.

About the author:

To cite this article: Gökçen OĞAN. 2026. "PAKİSTAN □□ ORDU- SİYASET- YARGI DENKLEMİ VE DIŞ POLİTİKAYA YANSIMALARI." Center For Eurasian Studies (AVİM), Blog No.2012 / 7. January 22. Accessed November 22, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/Blog/PAKISTAN-DA-ORDU-SIYASET-YARGI-DENKLEMI-VE-DIS-POLITIKAYA-YANSIMALARI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır